

Abstrakt

Tato práce se věnuje tématu trestné činnosti klientů metadonových substitučních zařízení v Praze. Je rozdělena na dvě části – teoretickou, jejíž kapitoly se věnují klíčovým tématům souvisejícím s metadonovou substitucí, pražskými zařízeními, které substituční léčbu poskytují, a drogovou trestnou činností a související platnou legislativou, a výzkumnou, která shrnuje data získaná v dubnu-květnu roku 2013 z dotazníkového šetření provedeného ve třech pražských substitučních zařízeních.

Snížení trestné činnosti je jedním z cílů substituční léčby (vedle snížení zdravotních rizik, stabilizace sociálního stavu atd.), zároveň by jeho naplnění mohlo být důvodným argumentem pro kompetentní orgány, které přerozdělují finanční prostředky, stejně jako pro laickou veřejnost, která má tendence vnímat míru drogové trestné činnosti a ekonomickou nákladnost služeb jako směrodatné ukazatele. Je tedy vhodné zkoumat, zda se tento cíl daří naplnit, tato práce se zaměřila na pražská zařízení.

Se souhlasem Etické komise VFN v Praze bylo provedeno dotazníkové šetření ve třech zařízeních, kde autorka získala data od 119 klientů (75 z vysokoprahových a 44 z nízkoprahového programu). Dotazník se kromě základních demografických ukazatelů zaměřoval na trestnou činnost před nástupem a po nástupu do programu metadonové substituce, na míru páčání jednotlivých trestných činů, které uvádí *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v roce 2011* jako nejčastěji páchané trestné činy související s užíváním drog.

Z výzkumu vyplývá, že momentem nástupu do programu se výrazně sníží páčání trestné činnosti, mění se i charakteristika trestných činů, jichž se pachatelé dopouštějí. Překvapivě však není výrazný rozdíl v počtu pachatelů trestných činů mezi nízkoprahovým a vysokoprahovými zařízeními. Liší se však druh trestné činnosti a míra jejího páčání, která je nižší u klientů vysokoprahových zařízení.

Významný je také rozdíl v charakteristice užívání nelegálních návykových látek během účasti v programu metadonové substituce. Podíl klientů, kteří přiznali užívání další substance vedle metadonu, se výrazně nelišil mezi zařízeními, avšak velmi významný rozdíl byl v typu užívané látky. Zatímco klienti nízkoprahového programu uváděli nejčastěji užívání heroínu a pervitinu (často současně), u klientů vysokoprahových programů převládá užívání konopných drog. S nimi je také často spojená i trestná činnost již se dopouštějí.

Klíčová slova: Metadonová substituce – drogová kriminalita – nízkoprahové zařízení – vysokoprahové zařízení